

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3759/2022
20.04.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић, Споменке Зарић, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., Град ..., чији је пуномоћник адвокат Драгиша Шћекић из ..., против тужене „Credit Agricole banka Srbija“ ад Нови Сад, чији је пуномоћник адвокат Рајко Марић из ..., ради утврђења ништавости и стицања без основа, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Јагодини Гж 3114/21 од 14.01.2022. године, у седници одржаној 20.04.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Јагодини Гж 3114/21 од 14.01.2022. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧАВАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Јагодини Гж 3114/21 од 14.01.2022. године и пресуда Основног суда у Јагодини П 2817/21 од 04.10.2021. године тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се утврди да је одредба члана 4. Уговора о готовинском кредиту број ... од 28.04.2010. године, закљученог између парничних странака, апсолутно ништава у делу који гласи: „корисник је сагласан и овлашћује банку, да приликом одобравања кредита, једнократно наплати трошкове за обраду кредитног захтева у износу од 2% од вредности одобреног износа кредита“, као и да тужена тужиоцу на име стицања без основа исплати износ од 2.200,00 динара са законском затезном каматом почев од 29.04.2010. године до коначне исплате, као и захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 45.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, у року од 8 дана од дана достављања преписа ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Јагодини П 2817/21 од 04.10.2021. године, ставом првим изреке утврђено је да је одредба члан 4. Уговора о готовинском кредиту закљученог 28.04.2010. године између парничних странака, у делу ближе описаном у овом ставу изреке, апсолутно ништава. Ставом другим изреке обавезана је тужена да тужиоцу на име стицања без основа исплати износ од 2.200,00 динара, са законском затезном каматом од 29.04.2010. године до коначне исплате. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 23.300,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Јагодини Гж 3114/21 од 14.01.2022. године, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 404. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености ревизије, у смислу члана 404. ЗПП („Службени гласник РС“ бр.72/11, 55/14, 87/18 и 18/20) Врховни касациони суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији, ради уједначавања судске праксе, због чега је одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужене основана.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац, као корисник кредита, са туженом банком, дана 28.04.2010. године, закључио је уговор о готовинском кредиту са девизном клаузулом број Одредбом члана 1. овог уговора, тужена је одобрила тужиљи кредит у износу од 110.000,00 динара. Побјаним делом одредбе члана 4. истог уговора, прописано је да је корисник сагласан и овлашћује банку, да приликом одобравања кредита, једнократно наплати трошкове за обраду кредитног захтева у износу од 2% од вредности одобреног износа кредита. По основу наведене уговорне одредбе тужена је од тужиоца наплатила износ од 2.200,00 динара. Пре закључења овог уговора, банка је обрасцем 1б – основни подаци о кредиту (понуда) од 28.04.2010. године, у члану 3.3 навела врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, а који износ у конкретном случају представља провизију за обраду захтева у износу од 2.200,00 динара (накнада за одобрење кредита).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев закључујући да је предметна одредба уговора о кредиту ништава, на основу члана 103. Закона о облигационим односима (ЗОО), зато што тужиоцу, као кориснику кредита, тужена банка није образложила из чега се трошак обраде кредитног захтева и пуштања у коришћење тачно састоји и како је дошла до тог новчаног износа, а није определила ни структуру ових трошкова, како би се утврдило да ли су они стварно настали. С обзиром на то, заузели су становиште да тужилац има право на враћање новчаног износа наплаћеног по ништавој одредби на основу члана 104. и 214. ЗОО, са законском затезном каматом од дана стицања, јер је тужена банка несавестан стицалац.

По оцени Врховног касационог суда становиште нижестепених судови је засновано на погрешној примени материјалног права.

Према члану 103. став 1. ЗОО, уговор је ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, а на ништавост суд пази по службеној дужности на основу члана 109. истог закона.

Према одредби члана 1065. ЗОО, уговором о кредиту банка се обавезује да обвезнику кредита стави на располагање одређени износ новчаних средстава на одређено

или неодређено време за неку намену или без утврђене намене, а корисник се обавезује да банци плати уговорену камату и добијени износ новца врати у време и на начин како је то утврђено уговором. Уговор о кредиту се закључује у писменој форми, што значи да се у писаном тексту уговора мора утврдити износ кредитних средстава, као и услови давања, коришћења и враћања кредита (члан 1066).

Право банке да обрачунава одређене трошкове и накнаде банкарских услуга поводом закључења уговора о кредиту произилази из члана 43. Закона о банкама, којим је предвиђена могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга и то нарочито по основу депозитних и кредитних послова.

Ово право банке је регулисано и подзаконским актима и то Одлуком о начину и поступку спровођења општих услова пословања које банка примењује у односу с клијентима физичким лицима („Службени гласник РС“ број 74/09 која се примењује од 31.10.2009. године) и која је важила у време закључења предметног уговора о кредиту од 28.04.2010. године. Овом Одлуком се прописује јединствени начин обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга и то нарочито на основу кредитних послова, као и ближи услови и начин обавештавања клијената банке (тачка 1. став 1.). На основу одредаба тачке 13. ове одлуке може се закључити да понуда банке, која се односи на кредите, треба јасно и недвосмислено да садржи податке који треба да буду утврђени и исказани (у понуди) тако да клијента ниједног тренутка не доведу у заблуду што се тиче било ког елемента тих података и достављени клијенту на начин прописан упутством из тачке 19. ове одлуке. Поред тога по одредби тачке 14. став 1. наведене одлуке, при закључивању уговора о кредиту банка уз уговор уручује клијенту један примерак плана отплате кредита, као и преглед битних елемената тог кредита који садржи податке који се укључују у обрачун ефективне каматне стопе, као и оне који се не укључују у тај обрачун.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, тужилац је као корисник кредита закључио уговор о кредиту са туженом дана 28.04.2010. године, а у понуди од истог датума исказана је накнада од 2.200,00 динара, коју клијент треба да плати на име обраде кредитног захтева, те супротно становишту нижестепених судова, у конкретном случају није изостало јасно и потпуно обавештавање корисника кредита пре закључења уговора у складу са наведеном одлуком Народне банке Србије („Службени гласник РС“ број 74/09). Банка сходно наведеним законским одредбама није била у обавези да исказује структуру ове накнаде, нити од чега се састоји, односно да ли је реч о стварним трошковима који су реални и оправдани. Следом наведеног, побијани део уговорне одредбе члана 4. предметног уговора, није противна основним начелима облигационог права, нити условима и начину обавештавања клијената банке, па како предметна одредба није ништава, тужилац неосновано потражује наплаћени новчани износ са законском затезном каматом на основу чланова 104. и 214. ЗОО.

На основу изнетог Врховни касациони суд је преиначио нижестепене пресуде и одбио тужбени захтев као неоснован.

Како је тужена успела у поступку по ревизији, то јој на основу члана 165. став 2. у вези чланова 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП, припадају трошкови целог поступка према оствареном успеху у спору. Висина накнаде ових трошкова одмерена је према опредељеном захтеву и то: на име састава образложеног поднеска од 09.09.2021. године у износу од 9.000,00 динара, на име састава жалбе и ревизије износ од по 18.000,00 динара, све према важећој АТ у време предузимања ових парничних радњи, што чини укупан износ од 45.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од извршности

пресуде до исплате, сходно члановима 277. став 1. и 324. став 2. Закона о облигационим односима. Туженој није признат трошак на име судских такси које је тражила у жалби и ревизији јер исте нису у смислу члана 163. став 2. ЗПП опредељене по врсти и висини.

На основу члана 416. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић